

ГАНАС
Любов Миколаївна
liubov.m.hanas@lpnu.ua

УДК 006.063:339.543.4(477)

ОСОБЛИВОСТІ СЕРТИФІКУВАННЯ
СВІТЛОДІОДНОЇ ПРОДУКЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ У
ВПРОВАДЖЕННІ ЕКСПОРТНОГО
НАПРЯМУ ДО КРАЇН
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ХОМІК
Ольга Вікторівна
olha.khomik.mme.2020@lpnu.ua

PECULIARITIES OF CERTIFICATION
OF LED PRODUCTS OF UKRAINIAN
ORIGIN IN THE INTRODUCTION OF
EXPORT DIRECTION TO EUROPEAN
COUNTRIES

к.е.н., доцент кафедри,
Національний університет
"Львівська політехніка"

студентка, Національний
університет "Львівська
політехніка"

DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2021.1\(1\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2021.1(1).2)

HANAS Liubov Mykolaivna – PhD in Economics, Associate Professor of department, National University "Lviv Polytechnic"

KHOMIK Olha Viktorivna – student, National University "Lviv Polytechnic"

У статті проаналізовано особливості сертифікування світлодіодної продукції, що призначена для експорту на ринки Європейського Союзу, визначено основні стандарти якими мають відповідати такі товари, перелічено вертикальне та горизонтальне законодавство, що окреслює вимоги та нормативи відповідності. Також у публікації наведено вимоги до проведення внутрішнього контролю виробництва та здійснення експертизи ЄС, зазначено особливості маркування світлодіодних товарів знаком CE, енергетичного маркування (EPREL) та розміщення у відповідній базі, визначено основні вимоги до розроблення етикеток.

* * *

В статье проанализированы особенности сертифицированных светодиодной продукции, предназначенной для экспорта на рынки Европейского Союза, определены основные стандарты какими должны отвечать такие товары, перечислено вертикальное и горизонтальное законодательство, которое определяет требования и нормативы соответствия. Также в публикации приведены требования к проведению внутреннего контроля производства и осуществления экспертизы ЕС, указано особенности маркировки светодиодных товаров знаком CE, энергетической маркировки (EPREL) и размещения в соответствующей базе, определены основные требования к разработке этикеток.

* * *

Introduction. In conditions of intensified market competition, the quality and safety of goods play an important role in the economic, social and environmental position of the state in the international market. To regulate the circulation of goods in foreign and domestic markets and prevent oversaturation, countries are actively using the tools of technical regulation of products. Foreign economic entities engaged in foreign economic transactions must first adapt the characteristics and features of the goods to the requirements of the host country, regulating the conformity of the components of the goods to the conditions, norms, standards and technical regulations of the country.

The purpose of the paper is to define the procedure for certification of LED products intended for export to the markets of the European Union.

Results. The paper analyzes the features of certification of LED products intended for export to the markets of the European Union. It is determined that LED panels and lamps can be placed on the EU electronic market subject to compliance with Directives 2014/30/EU, which are designed to protect work from electromagnetic interference. In order to confirm that the products meet the requirements specified in the Directive, it is necessary to pass a conformity assessment, in particular, to conduct internal control of production and examination of the EU. The publication also contains the requirements for internal production control and EU expertise, the features of labeling of LED products. When placing electrical or electronic products on the EU market covered by Directive 2014/30/EU, it must bear the CE mark. The mark must be placed on each unit of production, on the packaging, on the accompanying documents. The CE marking must be visible, clear and legible. Energy-related products sold in the EU must meet the energy labeling requirements set by EU Regulation 2017/1369. In addition, the basic requirements for the development of labels for LED products intended for export are also defined.

Conclusions. Compliance with all EU requirements for the quality of goods and compliance with the Directives allows domestic companies to export goods to European markets. Access to EU markets has a positive effect on the country's economy as a whole.

Ключові слова: сертифікування, сертифікат, регламент, директива, світлодіодна продукція, маркування

Ключевые слова: сертифицирование, сертификат, регламент, директива, светодиодная продукция, маркировка

Keywords: certification, certificate, regulation, directive, LED products, marking

ВСТУП

В умовах посиленої ринкової конкуренції якість та безпека товарів відіграють вагомий роль в економічній, соціальній та екологічній позиції держави на

міжнародному ринку. Для врегулювання обігу товарів на закордонних і внутрішніх ринках та запобігання перенасиченості, країни активно використовують інструментарій технічного регулювання продукції.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, які проводять зовнішньоекономічні операції, передусім повинні адаптувати характеристику і особливості товару до вимог приймаючої країни, врегулювавши відповідність складових товарів умовам, нормам, стандартам і технічним регламентам відповідної країни стосовно продукції.

МЕТА статті – визначення процедури сертифікування світлодіодної продукції, що призначена на експорт для ринків Європейського Союзу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Під час написання статті використані методи: синтез та аналіз, теоретичне узагальнення, групування тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ

У 1985 р. країни Європейського Союзу провели лібералізацію системи технічного регулювання товарів промислового призначення. Так, уповноважені органи перейшли від процедури контролю процесу виробництва до перевірки безпеки товарів в обігу, – це зумовило відмову від обов'язкової сертифікації і появи альтернативи підтвердження стандартів ЄС, виконання вимог безпечності продукції у допустимій для виробника манері, а також посилилась відповідальність за порушення стандартів і випуск небезпечних товарів [1, 2]. У 2008 р. відбулось технічна реформа ЄС з метою підвищення ринкового нагляду та якості оцінки відповідності, уточнення сфер застосування маркування CE та створення інструментарію заходів регулювання продукції. Технічні рішення, які задовільняють вимоги відносно безпечності товарів, описані у Гармонізованих Стандартах [3].

Система технічного регулювання ЄС проводить контроль, виявлення та усунення шкідливої продукції, питання якості товарів регулюється галузевими об'єднаннями та організаціями споживачів. Законодавство ЄС, що окреслює вимоги та нормативи нехарчової продукції поділяється на вертикальне та горизонтальне. Горизонтальне законодавство ЄС регулює обіг світлодіодної продукції наступними нормативними актами – Директива 85/374/ЕЕС (відповідальність за дефектну продукцію) та Директива 2001/95/ЕС (загальна безпечність продукції). Серед вертикальних актів, які встановлюють вимоги до світлодіодної продукції є Директива 2014/35/EU (низьковольтне обладнання) та Директива 2014/30/EU (електромагнітна сумісність) [4].

Низьковольтне обладнання, яке вироблене поза межами Європейського Союзу, проте призначене для обігу на ньому, вимагає маркування CE. Маркування CE засвідчує відповідність товарів вимогам безпечності користування і дозволяє вільний обіг на ринку ЄС. Позначка CE означає те, що продукція була попередньо оцінена перед виходом на ринок європейської економічної зони, вона задовольняє вимоги безпечності, таким чином її можна продавати на ринку ЄС.

Для просування світлодіодної продукції на ринок ЄС на українську фірму покладена відповідальність за здійснення оцінки відповідності, складання технічної документації, оформлення декларації про відповідність CE, позначення товарів маркуванням CE.

Важливим елементом у процесі впровадження екс-

портного напрямку українського підприємства є вибір конкурентоспроможної продукції, оскільки вимоги країн ЄС до безпеки та якості товару дуже високі. Щоб зрозуміти умови експорту та відповідно вимоги до конкретного виду товару, потрібно налагодити взаємоузгоджені стосунки з потенційним покупцем – імпортером. Оскільки імпортер слідує за дотримання обов'язкових вимог до ввезеної продукції на територію ЄС, він відповідає за безпечність імпортованої продукції для суспільства в цілому.

Продукція, яка пропонується на ринок ЄС, повинна узгоджуватись з державними обов'язковими та добровільними вимогами, вимогами приватного сектору та індивідуальними вимогами підприємства-покупця. Виконання обов'язкових вимог до продукції дозволить українському виробнику легально ввезти товари на митну територію ЄС. Обов'язкові вимоги до товарів, котрі встановлюються у країнах ЄС регулюються законодавством ЄС (регламентами та директивами ЄС).

Світлодіодні панелі та лампи можуть розміщуватись на ринку електронних засобів ЄС за умови дотримання Директив 2014/30/EU, яка покликана захищати роботу від електромагнітних порушень. Для того щоб підтвердити, що продукція відповідає вимогам, зазначених у Директиві, необхідно пройти оцінювання відповідності, зокрема потрібно провести внутрішній контроль виробництва та експертизу ЄС [5].

Внутрішній контроль за виробництвом це своєрідна схема оцінювання відповідності бізнесу, за якою виробник заявляє відповідність критеріїв товару стандартам Директиви і також він відповідає за додержання цих норм. Для того щоб підприємство провело внутрішній контроль виробництва, необхідно [6]:

1. Оцінити електромагнітну продукцію, та підтвердити її на відповідність умовам експлуатації у всіх можливих конфігураціях.

2. Встановити технічну документацію, яка повинна містити загальний опис продукції; її проектування та креслення; схеми компонентів, підкладок; описи і роз'яснення креслень та схем роботи апарату; проєктні розрахунки проведених експертиз, протоколи / звіти випробувань; перелік гармонізованих стандартів, які застосовуються повністю чи частково.

3. Забезпечити, щоб організація та моніторинг виробничого процесу повністю відповідали технічній документації; у разі потреби вжити всіх необхідних заходів для того, щоб вироблена продукція відповідала технічній документації;

4. Нанести маркування CE на кожну одиницю товару.

5. Скласти письмову декларацію ЄС про відповідність товару відповідно до сертифіката відповідності.

Експертиза ЄС з боку уповноваженого органу означає, що нотифікований орган перевіряє та підтверджує чи технічна конструкція продукту узгоджується з вимогами Директиви. Так, виробнику потрібно надати нотифікованому органу ЄС технічну документацію, щоб підтвердити відповідність товару Директиві, бо на основі цього підтвердження і буде видано сертифікат про відповідність продукції вимогам ЄС. Експертиза ЄС проводиться шляхом оцінювання відповідності технічного проєкту за допомогою вивчення технічної документації без огляду зразків. Прове-

дення експертизи ЄС на підприємстві відбувається шляхом виконання таких завдань та проходження певних процедур [7]:

1. Подати заявку встановленої форми, де зазначається ім'я та адреса виробника/представника та інші дані, на проведення експертизи в уповноваженого органу на власний вибір.

2. Подати письмову декларацію про те, що заява не буда надана для розгляду іншому уповноваженому органу.

3. Надати технічну документацію.

4. Уповноважений орган вивчає подану документацію для оцінювання відповідності нормам і вимогам продукції.

5. Уповноважений орган надає звіт про оцінку, де зазначається результат оцінювання на відповідність товару вимогам законодавства ЄС. Нотифікований орган оприлюднює вміст звіту повністю або частково лише за згодою виробника.

6. Якщо товар відповідає Директивам ЄС, тоді нотифікований орган видає сертифікат ЄС. Сертифікат містить найменування і адресу виробника, висновки експертизи, основні вимоги, які охоплюються експертизою. Сертифікат ЄС містить інформацію, яка дозволяє оцінювати відповідність продукції досліджуваному зразку та допускає контроль за експлуатацією. Якщо нотифікований орган відмовляється видавати сертифікат ЄС, тоді він повідомляє про це виробника, детально зазначаючи причини такої відмови.

7. Якщо надалі є певні зміни стосовно загальновибраного нормативного стану продукції, які свідчать про те, що товар може не відповідати стандартам та вимогам Директиви, чи визначає, що товар потребує подальшого дослідження, уповноважений орган повідомляє про це виробника.

В умовах розміщення електричної чи електронної продукції на ринку ЄС, на які поширюється Директива 2014/30/EU, повинна мати знак CE. Марка повинна бути розміщена на кожній одиниці продукції, на упаковці, на супровідних документах. Маркування CE повинно бути видимим, чітким та розбірливим.

Продукція, пов'язана з енергетикою, яка продається в ЄС, повинна відповідати вимогам енергетичного маркування, які встановлюються Регламентом ЄС 2017/1369. Цей Регламент окреслює межі, за якими споживачі приймають обґрунтовані рішення стосовно придбання енергоефективної продукції, а виробники розробляють ефективний товар для задоволення споживчого попиту [8].

Світлодіодна продукція повинна мати етикетку (друкована або електронна форма), де зазначається клас енергоефективності моделі товару, зокрема вписується літера (за шкалою AG, де A – найкращий клас, G – найнижчий) та колір (є 7 відтінків кольорів, від темно зеленого, жовтого до червоного), літера A і темно зелений колір свідчать про найвищий клас енергоефективності.

Енергетична етикетка має бути доповнена відповідною таблицею про товар (у електронній / друкованій формі), де зазначаються обов'язкові дані конкретної моделі товару. За нанесення марки відповідає переважно постачальник (виробник) або дилер. З 2019 р. постачальники (виробники, уповноважені пред-

ставники, імпортери) повинні зареєструвати кожну модель енергоефективної продукції у базі реєстрації європейських товарів для енергетичного маркування (EPREL) перед виводом продукції на європейський ринок.

ВИСНОВКИ

Виконання всіх вимог ЄС до якості товарів та відповідності Директивам дозволяють вітчизняним підприємствам здійснювати експорт товарів на європейські ринки. Вихід на ринки ЄС позитивно впливає на економіку країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Реєстр призначених органів з оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів: затв. Законом України від 15.01.2015 № 124-VIII. Дата оновлення: 06.06.2019. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=95f429b5-7a93-4fd3-b8e8-b84b52194afc&title=RestrPriznachenikhOrganivZOtsinkiVidpovidnosti-oov-VimogamTekhnichnikhReglamentiv>

2. Реєстр технічних регламентів: затв. Законом України від 15.01.2015 № 124-VIII. Дата оновлення: 06.06.2019. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=TekhnichniReglementi>

3. Про затвердження Порядку формування та ведення бази даних про технічні регламенти України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08.10.2015 № 1282. Дата оновлення: 17.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1309-15#Text>

4. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 № 124-VIII. Дата оновлення: 06.06.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>

5. Букреева О.С., Рибалко І.В. Основи стандартизації та оцінки відповідності. Харків: ХНАДУ, 2019. 76 с.

6. Технічні бар'єри у торгівлі. URL: <http://eu-ua.org/yevrointehratsiia/tekhichni-bariery-u-torhivli>

7. Import requirements for product code 9405.10.50 from Ukraine to Lithuania. URL: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/results?product=94051050&origin=UA&destination=LT>

References

1. Register of designated bodies for assessment of conformity of products to the requirements of technical regulations: approved. by the law of Ukraine of 15.01.2015 № 124-VIII. Date of update: 06.06.2019. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=95f429b5-7a93-4fd3-b8e8-b84b52194afc&title=RestrPriznachenikhOrganivZOtsinkiVidpovidnosti-oovglaVVihham>

2. Register of technical regulations: approved. by the law of Ukraine of 15.01.2015 № 124-VIII. Date of update: 06.06.2019. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=TekhnichniReglementi>

3. On approval of the Procedure for formation and maintenance of the database on technical regulations of Ukraine: order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine dated 08.10.2015 № 1282. Date of update: 17.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1309-15#Text>

4. On technical regulations and conformity assessment: Law of Ukraine of 15.01.2015 № 124-VIII. Date of update: 06.06.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>

5. Bukrieva O.S., Rybalko I.V. Fundamentals of standardization and conformity assessment. Kharkiv: KhNADU, 2019. 76 p.

6. Technical barriers to trade. URL: <http://eu-ua.org/yevrointehratsiia/tekhichni-bariery-u-torhivli>

7. Import requirements for product code 9405.10.50 from Ukraine to Lithuania. URL: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/results?product=94051050&origin=UA&destination=LT>